

Loomuse ettepanekud loodavale koalitsioonile

MTÜ Loomuse ettepanekud Reformierakonnale ja Eesti 200-le koalitsioonileppe koostamiseks 2025. aasta kevadel.

Meil on hea meel kuulda, et Reformierakonna ja Eesti 200 plaanivad koalitsioonileppe koostamisel konsulteerida erinevate huvigruppidega. **Loomade eestkoste organisatsioonina rõhutame, et loomi puudutavatesse teemadesse on oluline kaasata ka need, kes seisavad loomade eest, ning valitsusotsused ei tohiks lähtuda puhtalt inimeste (isiklikest) huvidest, vaid arvesse peaks võtma ka mitteinimloomade heaolu ja õigust täisväärtuslikule elule.**

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

Siinkohal toome välja kuus punkti, millega loodava koalitsioonileppe koostamisel selle koostajad võiksid arvestada:

- 1. Tuleb jätkata nende Loomakaitseseaduse muudatustega, mis eelmise valitsuse ajal tõstatatud ja lubatud sai**, sh loomade seksuaalne väärkohtlemine, millele lubati lahendust eelnõu näol 2025. aasta sügiseks; koerte ketis pidamise keelustamine ja loomapargi mõiste sissetoomine. Need on kõik välja toodud ka Loomakaitseseaduse väljatöötamiskavatsuses.
- 2. Tuleb kinni pidada lubadustest, mis anti 2023. aasta Riigikogu valimistel.** Eesti 200 lubas kehtestada kohustusliku raierahu kevadiseks pesitsusperioodiks kõigis Eesti metsades. Reformierakond on andnud lubaduse toetada nii keskkonnanahoidlikku toidutootmist kui ka Eesti omavarustust põhitoiduga, mis mõlemad peaksid tähendama loomatööstuse vähendamist.
- 3. Eestkoste organisatsioon tuleb kaasata sisuliselt, mitte vaid näiliselt.** Eestkoste organisatsioonid seisavad parema ühiskonna, st meie kõigi eest, mitte oma isiklike huvide eest. Panna eestkostjad ettevõtjatega, kes seisavad tihti vaid oma isiklike majanduslike huvide eest, kaasamisprotsessis samale pulgale on väär. Veel enam, ühegi inimese isiklikud (tihtipeale majanduslikud) huvid ei tohiks üle kaaluda avalikku huvi. Viimane on paraku kahjuks kehtiv tavapraktika.
- 4. Loomi puudutavatesse seaduse muudatustesse tuleb kaasata loomade eest seisjad.** Eriti hakkab see probleem silma jahiteemadel, kus tugevalt kaalukamalt kõlavad jahti harrastavate inimeste seisukohad. Loomade eest kostjad jäävad aga kas kaasamata või kaasatakse pigem näiliselt. Seda, et tahe tappa kaalub kõik muud argumentid üle, illustreerib näiteks 11. veebruaril Keskkonnakomisjonis toimunu. Arutati taaskord võimalusi, kuidas nõ nuhtluisendeid tappa, ent sealsamas toodi välja numbrid – 80% vara kahjustamise juhtudel (nõ nuhtluisendite poolt) ei olnud rakendatud ennetusmeetmeid või oli nende rakendamine puudulik.
- 5. Loom ei ole asi.** Loomakaitseseaduse üks vägagi põhimõtteline viga seisneb selles, et seadus ei lähtu üldse loomadest, nende heaolust või kaitsest, vaid sellest, kuidas inimene soovib looma oma huvides ära kasutada. Praegu on mitteinimloom

seaduses eelkõige asi või miskit asja ja iseväärtusega elusolendi vahepealset. Selline olukord tuleb ära muuta. Selleks peab seaduses selgelt defineerima looma (st mitteinimloomama) kui iseväärtusega elusolendi ning seaduses peab selgelt väljenduma, et mitteinimloomal on iseväärtus, st tema väärtus ei sõltu sellest, kuidas inimene soovib teda ära kasutada.

6. **Toidusüsteemid tuleb viia kooskõlla toidujulgeoleku, riiklike toitumissoovituste ning teaduslike faktide ja soovitustega keskkonnahoidlikust toidutootmisest.**

Statistikaameti 2023. aasta kokkuvõtte põhjal oli Eesti isevarustus köögiviljal 38% ja puuviljal 12%, mis on selgelt väga madal. Samas räägitakse välja palju loomse toidu omavarustuse tagamisest. Sama kokkuvõtte põhjal on isevarustus näiteks sealihal 81% ja veiselihal 102%. Ent siin on väga oluline rõhutada, et omavarustuse aluseks võetud tarbimine on tegelik tarbimine, mitte toitumissoovitustes antu. Värskete riiklike soovituste põhjal peaks Eesti inimene tarbima oluliselt rohkem köögi- ja puuvilju ning oluliselt vähem loomset, st isevarustuse statistika on äärmiselt kallutatud loomatööstuse heaks. Veel enam, arvestades teaduslikke uuringuid peaks keskkonnahoidlikel eesmärkidel loomatööstust oluliselt vähendama.

Viited:

- Loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus Eelnõude Infosüsteemis: <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/d931f962-c03c-4202-8a29-4c02486ec848>
- MTÜ Loomuse tagasiside loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele: <https://loomus.ee/wp-content/uploads/2024/07/Lemmikloomad-Loomakaitseseaduses-tagaside-Loomus-2024-07-17-2.pdf>
- E200 lubadused Riigikogu valimistel 2023. aastal: <https://eesti200.ee/programm/>
- Reformierakonna lubadused Riigikogu valimistel 2023. aastal: <https://reform.ee/riigikogu-valimised-2023/valimisprogramm/>
- Keskkonnakomisjoni istung 11.02.2025: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/e87d5253-aa28-4508-a387-851cb4fc61f3/>
- Statistikaamet: Teravilja ja piima jätkub, muu toidu osas sõltume impordist: <https://stat.ee/et/uudised/teravilja-ja-piima-jatkub-muu-toidu-osas-soltume-impordist>
- Eesti riiklikud toitumise, liikumise ja uneaja soovitused 2025: https://www.tai.ee/sites/default/files/2025-01/tabelraamat_13.1.25.pdf
- Food and Climate Change: Healthy diets for a healthier planet: <https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/food>

LOOMADE NIMEL